

O novi varianti regulacijskega načrta

Avgusta letos je tržaški občinski svet odobril v prvem branju novo varianto regulacijskega načrta. Šele sredi oktobra je bil sklep objavljen v Uradnem Vestniku dežele FJK in do 25.11.09 je čas za ugovore nezadovoljnih oziroma prizadetih občanov.

Ni slučaj, da je zakon, ki je reformiral krajevne uprave leta 1991, pustil v izključni domeni občinskih svetov dve področji, ki sta bistveni za občino: proračun in prostorske akte. Od teh dveh dokumentov je odvisna vsa strategija razvoja in torej učinkovitost vladanja neke občinske uprave, ostalo spada v redno upravo.

Zato se morajo občinski sveti v to omenjeno problematiko še kako poglobiti in ju dodobra spoznati.

V Trstu je šlo po drugačnih poteh. Glavni akter celotnega dogajanja je bil tu župan, ki si je prisvojil pristojnosti, ki mu po zakonu ne pripadajo: on je tisti, ki je rezal in šival platno občinskega teritorija po čisto osebnih, nestrokovnih in politično zgrešenih logičnih postopkih. Ni slučaj, da je zahteval „državno tajnost“ nad tem načrtom in to proti vsem zakonom in pravilom Dežele, države in Evropske skupnosti. Grozil je s kazenskimi ovadbami tistim, ki bodo širili novice, sam pa je ta načrt ustvarjal v občinskih uradih: sedaj vemo, zakaj se je tako obnašal.

Lahko trdimo, da je komaj odobrena varianta občinskega načrta najslabša v vsej povojni dobi, saj nima niti minimalne logike razvoja in je izraz aktualnega propada Trsta. Ne spoštuje pa niti smernic, ki jih je nakazal občinski svet julija 2007.

Regulacijski načrt je zelo hud napad na Slovence, njihovo bistvo, kulturo, premoženje in razvoj. Zelo jasna je torej županova politična namera – od katere se ni desna večina v občini, razen posameznih izjem, niti minimalno oddaljila –, da se Slovence razvedeni in da se trenutna občinska oblast polasti še zadnjih krajev, kjer imamo kako besedo.

Težke pozidave na Padričah na popolnoma nenaseljenem in zelenem področju; pri Banih, kjer vasi grozi katastrofa v čisto kolonialističnem duhu; na Opčinah z ogrožanjem starega jedra kar iz treh smeri; ter po drugih vaseh tudi tam, kjer ni še nobene strukture, kot na mejnih prehodih; ob istočasnem rezanju tudi minimalnih površin domačinom, ki so namenjali domačo zemljo za naslednje rodove, brez špekulacij; uničenje vseh možnosti tradicionalnih obrtnih, turističnih in kmetijskih dejavnosti – vse to so jasni dokazi političnega napada na manjšino. Verjetno zato, da se z „zunanjim sovražnikom“ skrije njihovo nesposobnost upravljanja mesta, v čisto režimskem duhu. In ta režim nam je sedaj serviral večstomilijonsko škodo. K temu dodajmo, da gre za načrte, ki ne bodo v nobeno korist krajevnim podjetjem, saj jih lahko uresničijo le velika vsedržavna gradbena podjetja.

Floskule o zmanjšanju kubikov, ker se je odpravilo par desetih hiš na obali ali na zahodnem Krasu, ob večanju kubikov v mestu in na vzhodnem Krasu, so le gola demagogija. Take uprave ne potrebuje nihče, ne Slovenci niti ostali občani.

Igor Švab je vložil lepo število popravkov in jih zagovarjal: od teh so bili nekateri tudi sprejeti, ostale pa so tehniki ocenili kot nesprejemljive, čeprav so bili podobni drugim, ki so bili sprejeti. Ocena tehnika je bila očitno odvisna od predlagatelja.

SSK bo predstavila tudi popravke, da se izbrišejo najbolj napadalni načrti na teritorij manjšine. Če ne bodo sprejeti, bo stranka vložila tožbo proti načrtu zaradi očitne kršitve zaščitnega zakona za slovensko manjšino in evropske konvencije o zaščiti manjšin, torej norm, ki ščitijo pravice človeka, in misli ponesti tožbo, če bo treba, vse do evropskih forumov in sodišč.

Stališča posameznih predstavnikov leveice v občinskem svetu, ki so pozitivno označili ta načrt, so zato nezaslišana. Do sedaj je samo SSK jasno povedala, da gre za napad na bistvo manjšine. In isto se dogaja za uplinjevalnik v Žavljah: ogromna škoda za vse nas, ki se pa premika po tirnicah tako desne kot leve sredine, kar je zopet nezaslišano. Celo Demokratska stranka je sedaj odpovedala podpis pod izjavo, za katero so tudi njeni predstavniki nabirali podpise med ljudmi v Dolini: določeno zadržanje pred ljudmi, ki se potem spremenijo na političnih omizjih, pa ni pošten odnos do volilcev.

Prepričan pa sem, da naši ljudje pazljivo sledijo dogajanju in da so razumeli, katera pot jih bo pripeljala do cilja.

Peter Močnik

Ne gre le za čašo penine!

Afera v zvezi s priznanjem zaščitene porekla „Prosecco DOC“, za katero so dali pobudo zlasti vinarji iz Veneta, je v minulih mesecih dosegla neslutene razsežnosti in so se o njej razpisali malodane vsi glavni italijanski časopisi. Jabolko spora smo, ponovno, predstavljali Slovenci. Pravzaprav kraški vinogradniki, ki so se s pomočjo Kmečke zveze in Konzorcija za zaščiteni poreklo Kras odločili, da gredo stvari do konca.

Dogodki so dokaj znani. Prosecca DOC brez pristanka oz. soudeležbe Proseca in torej tržaškega Krasa ne more biti. In to zato, ker je obče dokazano, da je Prosecco, še prej znan kot Prosekar, nastal tam, kjer se Kras spušča v morje. Na paštnih, ki jih je v zadnjih desetletjih prekrila robida in jih že odžira zob časa. In da se trta, ki mu daje grozdje, piše Glera.

Vino so potem razvili zlasti v Venetu in ga danes proizvajajo po vsem svetu. V Avstriji ga menda celo ponujajo v pločevinkah. Gre za „biznis“, ki je vreden na stotine milijonov euro letnega prometa. Italija se je pošteno spekla s Tokajem, ki je po evropski sodni obravnavi naposled romal na Madžarsko, furlanski kmetje pa se skušajo s težavo sprijazniti z novo blagovno znamko Friulano.

Prosek in z njim ves naš Kras ima pravico do aktivne vloge v sklopu napovedanega evropskega priznanja vina Prosecco.

Kraški vinogradniki ne nasprotujejo zaščiti blagovne znamke, so pa deželni upravi FJK, pobudnikom konzorcija Doc Prosecco in samemu ministru za kmetijstvo postavili nekaj jasnih pogojev, ki jih morajo vsi omenjeni subjekti resno upoštevati. V zameno za tržno izkoriščanje bogate proseške znamke, ki je danes v Venetu in Furlaniji vredna skoraj 100 milijonov steklenic letne proizvodnje, morata Dežela in država omogočiti načrtovanje in financiranje obnove nekdanje obdelanih površin na kraških obronkih nad morjem. Prav tako si kmetovalci in vinogradniki na Tržaškem pričakujejo, da bo Dežela omejila negativne posledice zaradi določitve zaščitene območij SIC-ZPS. Prvi korak v to smer je vsekakor bi-

Deželni svetnik Igor Gabrovec

rokratska poenostavitev vseh postopkov in takojšnje sprejetje upravnega načrta za zaščiteni območja, ki se že predolgo vleče in spravlja s tem podjetne kmetovalce v obup. Obenem naj Dežela uresniči načrt za razvoj kmetijstva na Krasu in naj s tem evidentira redno letno postavko za podporo gospodarskim pobudam. Na Proseku naj ima svoj sedež podružnica osrednjega sedeža Prosecco DOC, ki naj služi kot center za promocijo in ovrednotenje bogate palete vrhunskih kraških pridelkov in proizvodov.

Paradoksalno bi bilo, ko bi na račun proseške znamenitosti v Venetu in Furlaniji utrjevali bogastva ob istočasnem gospodarskem hiranju Krasa, ki mu je ta trenutek onemogočena kakršnakoli razvojna iniciativa.

Zahteve so jasne in, po mojem mnenju, tudi skromne. Nekateri, med temi minister Zaia, pa so jih vseeno označili kot izsiljevanje.

Sredi novembra zapade rok, do katerega bo vložen priziv proti priznanju blagovne znamke Prosecco, ki bi Prosek in Kras prepeljal žejnega čez vodo. Priziv lahko potem v vsakem trenutku umaknemo. Dejstvo, da se bo minister Zaia najbrž potegoval za mesto guvernerja v Venetu, naše poti gotovo ne olajša. Zato sem predsednika Tonda povabil, naj sam skliče tehnično-politično omizje, saj je dogovor več kot možen. S tem se strinjajo vsi deželni svetniki, ki so bili izvoljeni na Tržaškem, in so na našo pobudo sedli za skupno mizo in politično prečno podprli zahteve tržaških kmetovalcev.

Minister Zaia in vsi ostali morajo razumeti, da tu ne gre le za čašo zlahne penine. Na kocki je morda res zadnja priložnost, da razvoju Krasa ponovno odpremo vrata, ki jih slepa politika že dolgo let zaklepa. To smo dolžni naši zemlji in to smo dolžni vsem, vse bolj številnim mladim podjetnikom, ki v gospodarski razvoj Krasa kljub vsemu že leta vlagajo strokovnost, iznajdljivost, znanje in velika gmotna sredstva. Rezultati so odlični. Politika naj to prizna in naj jih podpre!

Igor Gabrovec

Vodstvo Slovenske skupnosti na srečanju z deželno tajnico DS Deboro Seracchiani v Gorici

Tržaška

Občinski svetnik Švab o openskem parkirišču

Občinski svetnik SSK Igor Švab je s kolegom Ravalicom in Barbanijem predstavil nujno resolucijo: z njo poziva župana, naj poseže pri vodstvu italijanskih železnic in deželnem odborniku za prevoze Riccardiju, da se prepreči ukinitve obstoječih direktnih povezav med Trstom, Milanom in Rimom ter morebitno ukinitve mednarodnih vlakov, ki povezujejo Dunaj preko Benetk in Vidma z Ljubljano in Zagrebom, vključno z dnevnim in nočnim vlakom iz Benetk.

Predstavil je tudi nujno svetniško vprašanje županu glede zadeve openskega parkirišča ob bivši državni cesti št. 202 v bližini bencinske črpalke. Načrt je izdal leta 2000 še takratni Ily-

jev odbor, ki je predvideval gradnjo treh parkirišč na Opčinah za skupno vrednost nekaj več kot 390 tisoč evrov. Decembra leta 2002 je stekel urbanistični postopek. Lastnik zemljišča je bila dežela Furlanija - Julijska krajina, tako da je bilo parkirišče urejeno.

Dežela je nato parkirišče prodala zasebnikom in Občina se na dražbi temu ni zoperstavila in ni niti nadaljevala postopka. Za nameček je še spremenila namembnost zemljišča, tako da je sedaj 500 m² površine postalo zazidljivo. Gre namreč za jasno gradbeno špekulacijo, saj Občina ni opozorila Dezele, da prodaja zasebnikom javno parkirišče, ki je bilo zgrajeno z javnim denarjem.

Rajonski sosvet Sv. Jakob – Stara Mitnica

Pristojni upravni organi tržaške Občine in notranjega ministrstva so nekaj let iskali področje, kamor naj bi se preselila direkcija cestne policije po zapustitvi sedanjega sedeža v Rojanu. Pred kratkim je v javnost prišla vest o dogovoru glede premestitve sedeža cestne policije v vojašnico Duchessa d'Aosta pri Sv. Ani (sporazum je bil podpisan 20. oktobra). Rajonski sosvet Sv. Jakob, ki si je v preteklosti aktivno prizadeval, da bi cestna policija dobila nov sedež na območju bivše bolnišnice pri Sv. Magdaleni, pa o tem ni bil predhodno seznanjen. Rajonski svet je že decembra 2005 predlagal tržaški Občini, naj se spremeni urbanistična namembnost navedenega območja (22.796 kvadratnih metrov) v korist novemu sedežu cestne policije in v dopolnitev tamkajšnjega stanovanjskega predela.

Občina je medtem sprejela sklep o zgraditvi 163 stanovanj (vsako bo razpolagalo z avtomobilsko garažo) in večjega trgovskega centra. Glede na dejstvo, da se je vodstvo cestne policije odreklo lokaciji novega sedeža pri Sv. Magdaleni, je rajonski

sosvet Sv. Jakoba zahteval, naj se na omenjenem področju zgradi središče za najmlajše, kar je v skladu z njeno urbanistično namestitvijo (U1). Zaenkrat zahteva ni bila sprejeta, še huje pa je, da se tam načrtuje gradnja novih stanovanj, čeprav je področje dovolj nasičeno s tovrstnimi gradnjami.

Boris Slama

Iz rajonskega sosveta Sv. Ivan, Lonjer, Katinara

Že nekaj let si rajonski sosvet prizadeva za uresničitev dveh javnih parkirišč v Lonjerju, kot to predvideva poseben regulacijski načrt. Parkirišči se nahajata eno vzhodno ob vstopu iz smeri Katinare, drugo pa zahodno ob vstopu v vas iz smeri Sv. Ivana. Če lahko verjamemo obljubam župana in odbornikov, tudi slovenski vrtec Oblak Niko v ulici Alle Cave čaka na preselitev v nove prostore. Denar za nove zgradbe naj bi iztržili s prodajo parkirišč, ki se nahajajo pri bivši tramvajski remizi v drevoredu Sanzio. Občinski uradniki trdijo, da je bilo za realizacijo novih vrtcev premalo prodanih parkirnih prostorov. Pred 25 leti so bile današnje stavbe

Goriška

Javno srečanje sovodenjskih svetnikov

Na pobudo občinskih svetniških skupin Slovenske skupnosti in Skupaj za Sovodnje je pred kratkim potekalo javno srečanje, na katerem so prisotni obravnavali nekatere aktualne tematike, ki se tičejo občine Sovodnje ob Soči. Srečanje, ki se je odvijalo v dvorani občinskega sveta, sta vodila načelnika obeh skupin Peter Černic in Walter Devetak. Prisotni so bili tudi vsi ostali svetniki.

Najprej so se prisotni dotaknili tematike glede elektrovida družbe KB 1909: svetniki obeh skupin so se zavzeli, da bi bila trasa speljana stran od stanovanjskih objektov. Zadnja varianta, ki jo je pred kratkim predstavila družba KB 1909, v večji meri zadostuje zahtevam opozicijskih skupin, kot tudi večje skupine občanov, ki imajo svoje domove na Štradalti in na Peči. Z novo varianto bi bilo tudi možno urediti primerno cestno povezavo med sovodenjsko obrtno cono na Malnišču in tovornim postajališčem SDAG.

Kot drugo so svetniki obravnavali problematiko v zvezi s širjenjem avtocestnega odseka Vileš-Štandrež in z njim vezanim razlastitvenim postopkom. Pri samem postopku bi občani potrebovali večjo pomoč in informiranje. Poleg tega pa je bilo še enkrat popolnoma prezrto dejstvo, da spada občina Sovodnje ob Soči v območje zakona 38/01, ki predvideva uporabo slovenščine.

Svetniški skupini Skupaj za Sovodnje in Slovenska skupnost sta v okviru te problematike tudi oblikovali predlog preurejanja centra Sovodenj oziroma gradnje novih javnih objektov in pripravili okvirni načrt, kako naj se uporabi prostor med Štradalto in osnovno šolo, ki je v veljavnem regulacijskem načrtu že namenjen storitvam. Predlog predvideva gradnjo novega poslopja za otroški vrtec, in sicer v bližini osnovne šole P. Butkoviča – Domna. Tako bi lahko v prostore, kjer je danes vrtec, namestili knjižnico in morda nekaj občinskih uradov, kar bi omogočilo prihranek okrog 7.000 evrov letno, ki jih sedaj Občina plačuje za najemnino. V poštevek pride izgradnja nove ceste, ki bi povezovala Štradalto s šolo in vrtcem in bi obenem olajšala ureditev parkirišča ob pokopališču. Ob tem bi bila zgrajena še povezava s Prvomajsko ulico. V sklopu celotnega predloga bi prišli v poštev še otroško igrišče in prostor za potrebe starejših občanov ter ureditev zadostnega števila parkirnih prostorov. Finančiranje take preureditve bi lahko omogočala odškodnina sovodenjski skupnosti zaradi širitve avtoceste.

Zadnja točka na dnevnem redu je zadevala razsodbo sodišča, s katero je bil razveljavljen prenos lastništva vrhovskih vaških zemljišč na občino Sovodnje ob Soči. Obe svetniški skupini sta zelo zadovoljni s tako odločitvijo, saj se zemlja spet vrača v roke nekdanjih lastnikov oz. vaščanov vasi Vrh. Obenem sta pozvali sedanjo sovodenjsko občinsko upravo naj ta sklep sodišča sprejme, saj bi morebiten priziv predstavljal namero, da se želi lastništvo zemlje iztrgati iz rok vaščanov, ki so ga dolga stoletja upravljali in se z njim preživljali.

Julijan Čavdek

vrtcev postavljene tedaj le „začasno“, a to v politiki skoraj vedno pomeni dokončno. Zadnje čase se govori o ustanovitvi nove sekcije slovenskega vrta v mestu ali predmestju.

Rekreatorij Nordio je nekaj let deloval v šoli Attilio Grego v Verdelski ulici. Po obnovitvenih delih svojega sedeža na Školjetu se je spet vrnil v svoje prostore. Sedaj pa želijo starši italijanskih otrok imeti rekreatorij pri Sv. Ivanu, zato v tem smislu pritiskajo na občinsko upravo. Pametno bi bilo, da bi v novem rekreatoriju pri Sv.

Ivanu dobili tudi slovensko sekcijo.

Novi regulacijski načrt Občine Trst ni sprejemljiv zlasti za tri področja in sicer v Podlonjerju, Bortiču in v bregu ulice Damiano Chiesa.

Na razne moje predloge, ki jih podpira tudi rajonski svet, občinska uprava redkokdaj odgovori, kot to zahteva pravilnik. Tako nismo dobili odgovora v zvezi z zahtevo po popravih strehe, ure, zvonika, vhodnega stopnišča farne cerkve sv. Ivana.

Edi Krapež

Fotografski utrinki o delovanju naše stranke

Delegaciji Slovenske skupnosti in Sveta slovenskih organizacij, ki so jo sestavljali (iz leve proti desni) Igor Švab, Peter Močnik, Drago Štoka in Marko Milkovič se je ob 1. novembru poklonila spomeniku padlim v Gropadi.

Števerjanska županja Franka Padovan in deželni svetnik Igor Gabrovec v Števerjanu z podžupanom Robertom Prinčičem ter odbornikoma Marjanom Drufovko in Milkom Di Battista.

Avtonomija upravljanja temelji na politični samostojnosti

Zaključek 14. Primorskih dnevov na Koroškem je potekal v znamenju aktualnih političnih vprašanj, v katerih sta vpeti obe slovenski narodni skupnosti na Koroškem in v Italiji. Vsebinski okvir, v katerem so ta vprašanja obravnavali, je bila tema okrogle mize Pomen prisotnosti predstavnikov EL in SSK v občinskih upravah, ki se je odvijala v torek, 20. oktobra v Tischlerjevi dvorani v Celovcu.

Udeleženci okrogle mize na Koroškem

Organizatorija okrogle mize sta bili obe krovni organizaciji, NSKS in SSO, v sodelovanju s samostojnima strankama Enotne Liste in Slovenske skupnosti. Slednji dve so zastopali župani Fulvia Premolin (SSk – Dolina), Franka Padovan (SSk – Števerjan), Marko Pisani (SSk – Repentabor) in Franc Jožef Smrtnik (EL – Železna Kapla), podžupan Nanti Olip (EL – Sele pri Borovljah), deželni tajnik SSK Damijan Terpin in predsednik EL Vladimir Smrtnik. Okroglo mizo je vodil Štefan Kramer (na sliki).

Po uvodni predstavitvi sodelujočih pri omizju je razprava takoj prešla v samo jedro večera. Prisotnost predstavnikov samostojnih političnih strank narodnih skupnosti, kakršni živita na Koroškem in v Furlaniji Julijski krajini, predstavlja garancijo za ohranjanje in razvoj teritorija, na katerem živita. Pomen lastnega teritorija oz. zemlje pa je za narodno skupnost, ki je ločena od svoje matične države, isti kot ga pripisujemo ohranjanju materinega jezika in kulture. Prav pri upravljanju javnih ustanov, kakršne so občine, pride na dan tista pozornost do specifične ozemlja, ki je z narodom soustvarilo neko organsko celoto, po kateri se drug drugega dopolnjujeta. Kot je pokrajina oblikovala značaj in duh skupnosti, ki na njej živi, lahko na isti način ugotovimo, kako je lahko le ista skupnost sposobna tiste pozornosti do lastne zemlje, na kateri ne pride do iznakaženj. V tem smislu sta oba župana iz Tržaške, Premolinova in Pisani, zagovarjala pomembnost vrnitve zemljišč jusom in vaškim srenjam. Narodna skupnost mora imeti pravico do avtonomnega upravljanja tiste imovine, ki je njena last že stoletja. Do tega pa je lahko prišlo samo, ko so občine začeli voditi predstavniki SSK.

Odšel je prof. Bojan Pavletič

17. julija 2009 je v Ljubljani po dolgi bolezni umrl profesor Bojan Pavletič, pojem slovenskega športa med Slovenci v Italiji, športni organizator, časnikar in publicist. Zamejski narodni skupnosti ga skoraj ni potrebno predstaviti. Rojen je bil 7. junija 1928 v Trstu, od koder se je družina v času fašizma preselila v Ljubljano, a se je po končani vojni spet vrnila v Trst. Tu je pokojnik leta 1948 maturiral na slovenskem učiteljskem v Trstu. Kot diplomirani iz telesne vzgoje je skoraj vso svojo delovno dobo opravil na znanstvenem liceju Prešeren. Istočasno pa se je posvetil organiziranju slovenskih športnih organizacij od športnega društva Bor do Zveze slovenskih športnih društev v Italiji. Trdno je bil namreč prepričan, da morajo biti šport in mladinske organizacije dejavniki narodne zavesti. Več generacij športnih delavcev dolguje Pavletiču dober del svojega znanja in izkušenj. Njegovo delo je v veliki meri pripomoglo k razvoju možnosti našega športa. Pomembni sta zlasti njegovi pobudi o organizaciji Slovenskih športnih iger in pa znameniti Spominski tek ob dvajsetletnici osvoboditve (STEDO). Ta pobuda je prva te vrste, ki je spontano združila vse sile manjšine po nesrečnih delitvah v prvih letih po vojni in je ostala v zgodovinskem spominu takratne generacije kot enkratna uresničitev enotnega hotenja slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Enako pozornost je zaslužila razprava o uveljavljanju zakonskih določil, ki ščitijo uporabo slovenskega jezika v javni upravi. Pri tej točki so si bili vsi javni upravitelji enotni, da je potrebno ta določila čim bolj dosledno izvajati, še posebno pri pisarnih aktih. Žal se to ne dogaja vedno. Poseben problem je uporaba slovenščine med zasedanji občinskih organov, še posebno svetov. O uveljavljanju te pravice in problematikah, ki so z njo povezane, sta spregovorila tako števerjanska županja Franka Padovan kot selški podžupan Olip. Župan Smrtnik je v svojem posegu izpostavil dejstvo, da je bil na spomladanskih volitvah izvoljen le za peščico glasov. Analiza volitev je pokazala, da ga je v drugem krogu podprla tranzverzalna paleta volilcev, kar dokazuje, kako volilce prepriča predvsem oseba. Pri tem je gotovo vplivala Smrtnikova jasna politična pripadnost, obenem pa odprtost do vseh krajevnih realnosti ter sposobnosti soočenja z vsemi družbenimi problematikami.

Poseg selškega podžupana Olipa in Terpinov ter Smrtnikov nastop so bili osredotočeni na problem samostojnega političnega nastopanja oz. težav, ki nastanejo pri vključevanju v večje ali vsedrjavne stranke. Stapljanje v take subjekte je povod za politično asimilacijo, ki Slovence odtuja od pozornosti do tistih vprašanj, ki so bistvenega pomena za narodni obstoj in razvoj. Prav zmaga župana Smrtnika na občinskih volitvah v Železni Kapli ter uveljavitev liste SSK na deželnih volitvah leta 2008 jasno kažejo na željo slovenskih volilcev po bolj jasni in premočrtni narodni politični strategiji.

Sledila je živahna razprava, v katero so posegli predsednik SSO Drago Štoka, predsednik NSKS Karel Smolle, načelnik občinske svetniške skupine Skupaj za Sovodnje Walter Devetek in predsednik KKZ. Slednji je na koncu tudi potegnil črto nad 14. Primorskimi dnevi na Koroškem, se veselil ponovnega uspeha, ki temelji na dolgoletnem prijateljstvu med primorskimi in koroškimi rojaki, ter predal štafetno palico ZSKP iz Gorice in Slovenski prosveti iz Trsta za naslednje Koroške dneve na Primorskem, ki bodo jeseni leta 2010.

Julijan Čavdek

Delegacija SSK pri ministru Žekšu

Minister za Slovence po svetu in v zamejstvu akad. dr. Bojan Žekš je v sredo, 23. septembra 2009, sprejel delegacijo deželnega tajništva SSK. Stranko SSK so zastopali deželni tajnik SSK Damijan Terpin, deželni predsednik Rafko Dolhar, pokrajinska tajnika Peter Močnik in Julijan Čavdek, tržaški občinski svetnik SSK Igor Švab ter člana deželnega tajništva Miloš Čotar in Walter Bandelj. Sprejema se je udeležil tudi državni sekretar Boris Jesih.

Na začetku je deželni tajnik SSK Terpin na kratko predstavil delovanje in strukturo edine slovenske samostojne politične stranke v Italiji ter izpostavil zakoreninjenost stranke na teritoriju, kjer živi slovenska narodna skupnost. Stranka ima lokalne sekcije in lepo število izvoljenih upraviteljev. Na podlagi zadnjih deželnih volitev predstavlja SSK danes dobro polovico volilnega telesa Slovencev v Italiji.

Deželni tajnik SSK Terpin je orisal problem tržaškega regulacijskega načrta ter pobude, ki jih namerava stranka izvesti, da bi ubranila legitimne pravice narodne skupnosti in njenih posameznikov, vključno s pritožbo na deželno upravno sodišče. Na tej točki je posegel tudi pokrajinski tajnik SSK Peter Močnik, ki je s tehničnega vidika

oral postopek sprejemanja regulacijskega načrta. Minister Žekš je povedal, da slovenska vlada pozorno sledi razvoju dogodkov in ga smatra kot ključni problem slovenske manjšine v Italiji.

Delegacija SSK je opozorila ministra Žekša ter državnega sekretarja Jesiha na problematiko tržaškega uplinjevalnika. Prizadeti bi bili predvsem Dolinska in Miljska občina, kjer živi avtohtona slovenska narodna skupnost. Obe občini sta edini napovedali pritožbo na upravno sodišče, potem ko se je na Tržaškem tudi najmočnejša stranka leve sredine – Demokratska stranka – nepričakovano, žal, odločila, da bo podprla gradnjo uplinjevalnika, čemur se SSK zelo čudi in kar obžaluje.

V nadaljevanju se je razvil pogovor o sedanji politični situaciji v Italiji in Sloveniji, kot tudi o izgledih znotraj slovenske narodne skupnosti same. Deželni tajnik SSK Terpin se je v imenu SSK zahvalil za pozitivno delo ministra in njegovih sodelavcev in podčrtal dejstvo, da je učinkovitost Urada za Slovence v zamejstvu lahko sedaj neprijetno boljša, ko ga vodi Minister. Minister Žekš je poudaril potrebo po večji enotnosti zamejskih Slovencev, še posebno, kar se tiče narodnih interesov.

Mladi SSK

Prvo leto delovanja Mladih za mlade

Oktobra lani se je začela pot mladinske skupine Mladi za mlade; v rodni hiši Iga Grudna v Nabrežini se je namreč skupina prvič predstavila javnosti z ustanovno sejo. Od tistega dne je že mimo leto, v katerem je skupina skušala biti čim bolj prisotna na teritoriju in v medijih z različnimi pobudami in projekti. Nedvomno je bilo delovanje skupine najbolj razvidno v stalnem pisnem in ustnem oglašanju na straneh Primorskega dnevnika in na spletnih straneh Slomedia, kjer je skupina vedno pojasnjevala svoja stališča in ponujala rešitve problemov, ki zadevajo našo manjšino. Sodelovala je tudi na oddaji Radia Koper in TV Koper, kjer so predstavniki skupine prikazali smernice delovanja in cilje. Zelo uspešno je bilo predavanje o spravi, ki so ga mladi za mlade organizirali v prostorih Zadružne kraške banke na Opčinah. Ob tej priložnosti so organizatorji povabili ugledna zgodovinarja, prof. Jožeta Pirjevca in prof. Sama Pahorja. Skupina je organizirala tudi številne družabnosti ob sobotnih večerih, ki so pritegnile veliko število mladih. Velikega pomena je nedvomno bilo tudi stalno sodelovanje s stranko Slovenske skupnosti pri različnih pobudah na teritoriju, da bi se mladi čim bolj približali aktualni zamejski politiki in tudi aktivno sodelovali v organih edine slovenske stranke v Italiji.

Letos spomladi je skupina organizirala 1. deželni kongres mladih SSK ob sodelovanju prijateljev skupine Prihodnost z Goriškega. Deželni kongres in popoldansko Slovensko mladinsko srečanje treh dežel je potekalo v Ovčji vasi v Kanalski dolini. Izbira kraja je bila strateškega pomena, kajti prav na tem območju bi se morali najbolj potruditi in se družiti s slovensko mladino in koroškimi rojaki.

Na vseh organiziranih sestankih in srečanjih je skupina skušala vzpostaviti stike z drugimi mladinskimi skupinami: z mladimi drugih strank v Italiji kot tudi v Sloveniji in na Koroškem, saj je eden izmed ciljev skupine prav soočanje, druženje in skupno delovanje s sovrstniki. Zavedajoč se vrzeli, ki še po tolikih generacijah na žalost deli naše ljudi na bele in rdeče, so Mladi s tem nakazali pot, ki bi jo morala ubrati slovenska manjšina. Gre za enotnost in skupno politično nastopanje, po čemer teži vsa slovenska manjšina v Italiji.

V tem letu so člani skupine delali tudi na projektih, ki bodo v kratkem izpeljani.

V prihodnjih mesecih je namreč načrtovana predstavitev CD-zgoščenke, v kateri so zbrane fotografije vseh cestnih tabel v tržaški pokrajini, ki niso dvojezične, a bi po zakonu morale biti. Gradivo so opremili z orisom pravnega okvira in kartografskim materialom, na katerem so točno označene točke in na njih slike, kjer se nahajajo enojezične table. Skupina Mladi za mlade je torej aktivna, živa in plodna. Vse razne informacije o skupini so na voljo tudi na spletni strani www.mladi-ssk.org.

Mladi s pisateljem Borisom Pahorjem

Nataša Žerjul

Kako manjšini ustvariti eno glavo?

Mladinska sekcija SSK v sodelovanju s Krožkom za politična vprašanja Anton Gregorčič je v ponedeljek, 28. septembra 2009 v komorni dvorani KCLB v Gorici organizirala okroglo mizo z naslovom *Kako manjšini ustvariti eno glavo*. Srečanja so se kot govorniki udeležili predsednik SKGZ Rudi Pavšič, predsednik SSO Drago Štoka, član DS Igor Dolenc ter deželni tajnik SSK Damijan Terpin. Srečanje je vodila novinarka Erika Jazbar, kot gosta sta se ga udeležila tudi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu RS akad.dr. Boštjan Žekš ter konzulka Bojana Cipot iz Trsta. Prisotni so bili seveda mnogi kulturni in politični delavci, med njimi pa okoli dvajset mladih iz skupin Prihodnost in Mladi za Mlade.

Uvodni pozdrav je podal Marjan Terpin, iztočnico za debato je pa predstavil tajnik Prihodnosti Simon Koren. Izrazil je mnenje mladih, da so ločitve v okviru manjšine nesmiselne in anahronistične, vendar so ločitve v novih generacijah v političnih pogledih čedalje bolj ostre. Ustanovitev enotnega foruma, ki bi predstavljal celotno manjšino pred oblastmi in demokratično razreševal notranje probleme, je mogoča, a ne tako hitro.

Jazbarjeva je izpostavila vprašanje, zakaj danes Slovenci nimajo enotnega zastopstva. Bilo je izraženih nekaj predlogov, a se o le-teh ni temeljiteje razpravljalo.

V zadnjem obdobju je SKGZ predlagala združitev krovnih organizacij oziroma Zvezo Slovencev, vendar predlog ni naletel na soglasje vseh manjšinskih dejavnikov. Po mnenju predsednika SSO Draga Štokes razmere niso še dozorele za poenotenje vseh organizacij civilne družbe. Res je, da je političnih in ideoloških pregrad znotraj manjšine vedno manj, so pa še močno prisotne v vodstvih. Velik problem je razdvojenost zamejskih Slovencev na politični oz. strankarski ravni in posledična razpršenost slovenskih volivcev ne samo med stranke leve sredine, saj vse več zamejcev voli tudi

desne stranke. Predstavnik DS Igor Dolenc je pojasnil, da je med predstavniki SSK in slovenskimi predstavniki v drugih strankah bistvena razlika v pojmovanju narodnostne politike.

Deželni tajnik SSK Damijan Terpin je izrazil prepričanje, da porazdeljevanje slovenskih volivcev med vse italijanske stranke vodi v propadanje slovenske manjšine.

Zaključni poseg na srečanju je imel minister za Slovence v zamejstvu in po svetu akad.dr.Boštjan Žekš, ki je izrazil zadovoljstvo, da se je v manjšini končno začel nov način pogovarjanja.

Jurij Klanjšček

podpredsednik skupine Prihodnost

Regulacijski načrt - mnenje mladih

Odobritev regulacijskega načrta je zelo pomembna za razvoj, a tudi za zaščito teritorija. Poglejmo v njegovo zgodovino. Regulacijski načrt (RN) nastane leta 1942 kot sredstvo, ki naj bi določalo sistematično širjenje urbanizacije nekega mesta, a se je v '70 letih spremenilo v sistem politične kontrole nad teritorijem. Občinski sveti so v zadnjih časih večkrat uporabili RN v politične namene, še posebej v naših krajih.

Novi RN bi lahko postal odskočna deska za naslednjih petnajst let razvoja mesta in okolice. Vsi poznamo potrebe in pomanjkljivosti našega mesta, ki se je v zadnjem stoletju vse preveč zapiralo. Vprašanje, ki si ga postavljamo, je, če spada mega-urbanizacija pri Banih, na Padričah in v drugih kraških naseljih med potrebe za razvoj... Pravijo, da so te nove gradnje potrebne in nujne, a so pri tem morda pozabili, da je po zad-

njih raziskavah ena sedmina stanovanj v mestu praznih?

Ta RN predstavlja za okolico Trsta pravi potres, saj ukinja zazidljivost na privatnih parcelah, da bi lahko opravičili količino novih megagrađenj, ki so večinoma predvidena na javnih tleh. V naslovu sem omenil mlade, ker je bila večina tistih privatnih zemljišč, katerim je bila odvzeta zazidljivost, njim v korist. Če se namreč pogovarjamo s tistimi, ki bi lahko zidali, a niso, vidimo, da so tisto zemljišče namenjali za svoje vnuke ali pa so čakali na boljše ekonomsko stanje. Župan Dipiazza pravi, da je s tem dejanjem zaustavil gradnjo vrstnih hiš in novih naselij v naših vaseh. Očitno se ne zaveda, da je s tem onemogočil mladim, da si zgradijo hišo na lastnem teritoriju. Primer tega je zemljišče starke v Trebčah, ki je celo življenje delala in živela v majhnem stanovanju, in upala, da si bo lahko sin

zgradil hišo na vasi. Njena upanja so spuhnela, ko sem ji sporočil, da se bo namembnost njenega zemljišča z novim RN spremenila v gozdnato območje, kar je nesprejemljivo, saj ima vse naokrog zazidljiva zemljišča.

Zakaj veljajo ta pravila „nezidanja“ samo za tiste, ki imamo 1000 kvadratnih metrov zazidljive površine in ne veljajo za prej omenjena področja (Bani, Padriče, ...), ki presegajo 200.000 kv.m.? Ali se Dipiazza zaveda, da kvari stvarnost ene najmirnejših vasi na Krasu kot so Bani? Se zaveda dejstva, da na tak način odvzema domačinom in daje tujcem?

Zelo verjetno na te odločitve vpliva politika večine, ki se zaveda, da sta kraška rajona zadnja, ki imata slovenskega predsednika. S tako razsežno urbanizacijo, ki naj bi samo Banom dodala 1000 prebivalcev, cilja desna sredina na prevlado tudi na Krasu. Dejstvo, da se naše vasi že

same poitalijančujejo, ne zadošča več. Hočejo hitrejši postopek in z RN lahko to dosežejo pred volitvami leta 2011.

Na Krasu ne manjka novih naselij ali prebivalstva ... Potrebujemo valorizacijo teritorija, zaščito lokalne stvarnosti, kulturni in turistični razvoj in še veliko drugega! V mestu pa primanjkuje parkirišč, kolesarskih stez, plaž, turističnega pristanišča. Če se politična volja ne bo spremenila, bo Trst nadaljeval z razpadom in osamljenostjo.

Matia Mosenich

Uredništvo in uprava: **TRST, Ulica G. Gallina 5**

SKUPNOST - Reg. na sodišču v Trstu dne 22. januarja 1977, št. 509. Odgovorni urednik Alojz Tul. Izdaja društvo Skupnost. Poštni tekoči račun: 14739346. - Tiska **Graphart s.r.l.** - Ulica Josip Ressel 5, 34018 Dolina (Trst), tel. 040/8325150.